

BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER

Diamantsorteerder

////////////////////////////////////
BK-0592-1

1. Globaal

1.1 TITEL

Diamantsorteerder

1.2 DEFINITIE

De diamantsorteerder sorteert ruwe en/of geslepen (gezaagde) diamanten teneinde ze in productcategorieën onder te brengen.

1.3 EXTRA INFORMATIE

De diamantsorteerder sorteert ruwe en/of geslepen (gezaagde) diamanten naargelang hun gewicht, vorm, helderheid en kleur (de 4 C's voor geslepen diamanten: carat, cut, clarity, colour; de 3C's voor ruwe diamanten: carat, colour, clarity). Hoewel deze vier criteria aanvankelijk enkel betrekking hadden op het sorteren van gepolijste diamanten, zijn ze zo verankerd geraakt dat drie van de vier ook gebruikt worden voor het sorteren van ruwe diamanten. Daarnaast kan de diamantsorteerder de sorteergrens op vraag verleggen. Het sorteren van diamanten gebeurt tijdens verschillende fases van het diamantbewerkingproces. In een eerste fase worden de ruwe diamanten gesorteerd in categorieën om ze daarna te verzenden naar de afnemers. Het betreft hier vele duizenden categorieën volgens gewicht, vorm, helderheid en kleur. In een tweede fase sorteren de snijders de ruwe diamanten volgens hun eigen criteria. Vervolgens worden de gepolijste diamanten gesorteerd voor marketingdoeleinden. Tot slot worden de diamanten verder gesorteerd om een meer verhandelbaar pakket diamanten te bekomen. De kwaliteit van het sorteren heeft een grote invloed op de verhandelbaarheid van een diamantpakket. Verder helpt de diamantsorteerder met het bepalen van de maximale waarde in het tekenen of zagen van diamanten volgens de vereiste product- en kwaliteitsspecificaties. Het sorteren gebeurt zowel voor kleine als voor grote goederen. Elke steen dient ingeschat te worden naar het potentiële geslepen resultaat. De diamantsorteerder herkent onregelmatigheden in een lot. Hoewel er niet expliciet gevraagd wordt om diamanten met gebroken kolletten uit een lot te halen, dient de sorteerder dit wel op te merken als het er veel zijn. Idem voor het maaksel: er wordt niet altijd gezegd hoe goed het maaksel dient te zijn, maar als het maaksel uitzonderlijk slecht of goed is moet de sorteerder dit melden. Het beroep van

diamantsorteerder sluit aan bij het beroep van diamantbewerker en is onderdeel van de beroepsfamilie diamant-, edelsteen- en edelmetaalbewerkers.

Diamanten worden gesorteerd omdat elke diamant uniek is: geen twee diamanten zijn identiek. De uniciteit van elke diamant kan worden vastgesteld aan de hand van de vier gekende sorteercriteria: gewicht, vorm, helderheid en kleur. Aldus bestaan er vandaag vele duizenden categorieën. Om al die categorieën te beheersen is aanzienlijke vaardigheid vereist van de sorteerder: elke diamant moet immers in de juiste categorie geplaatst kunnen worden.

Een karaat is ongeveer gelijk aan 0,2 gram. Diamanten met een hoger gewicht zijn wenselijk. Ruwe diamanten bestaan in alle geometrische vormen. De meest gegeerde vormen zijn de octaëder en de dodecaëder. Dat is geen toeval: de octaëder (achthoek) en de dodecaëder (twaalfhoek) zijn twee van de vijf regelmatige veelvlakken en behoren dus tot de meest volmaakte wiskundige vormen. Het spreekt tot de verbeelding als de natuur de schoonheid van de wiskunde in de vorm van een fonkelend juweel kan belichamen. De octaëder is de oorspronkelijke groeivorm van de diamant. De dodecaëder ontstaat op het moment dat een vulkanische eruptie de diamanten vanuit het binnenste van de aarde omhoog brengt. De bekendste slijpvormen zijn: Rond (Briljant), Princess, Emerald, Asscher, Marquise, Ovaal, Radiant, Pear, Hart, Cushion, Trillion, Hearts & Arrows, Banquette, Buddha, Roos, Royal 201 ... De helderheid is een maatstaf voor onzuiverheden in de diamant en heeft misschien wel de grootste impact op de uiteindelijke waarde van de diamant. De helderheid verwijst dus naar de feitelijke kwaliteit van de diamant. Een diamant zonder scheuren, onzuiverheden of insluitels is uiterst zeldzaam en is dus veel waardevoller dan een diamant van soortgelijke vorm en maat. Sommige onvolmaaktheden kunnen verwijderd of geminimaliseerd worden tijdens het verdere bewerkingsproces (bv. door polijsten): de diamantsorteerder dient daar rekening mee te houden. Hoewel diamanten in essentie kleurloos en helder zijn, bestaan ze in een verscheidenheid aan kleuren en tinten. Hoe kleurlozer een diamant, hoe groter haar waarde. Hoewel er maar een handvol basiskleuren zijn, kunnen die uitgebreid worden tot meer dan tweehonderd verschillende tinten: van kleurloos tot lichtgroen, groen, geel, donkergeel, licht en donkerbruin en zelfs grijs en zwart.

De diamantsorteerder sorteert zowel met behulp van machines als met de hand. Ook digitale toepassingen zijn tegenwoordig niet meer weg te denken uit het beroep van diamantsorteerder. Elke diamant dient ingeschat te worden naar het potentiële geslepen resultaat: dat gebeurt met microscopen, (hand- en hoofd)loepen en met gespecialiseerde computergestuurde meetapparatuur. Daarnaast bedient de diamantsorteerder ook hightech apparatuur voor het opmeten en het in kaart brengen in 3D van inclusies in diamanten.

Zeer nauwkeurig en geconcentreerd werken is een absolute vereiste voor het beroep van diamantsorteerder. Daarnaast zijn betrouwbaarheid, discretie, goede computervaardigheden, behendigheid en snelheid andere belangrijke kwaliteiten die vereist zijn om het beroep van diamantsorteerder uit te oefenen. Kennis van het Engels, Nederlands en Frans kan een meerwaarde zijn: de diamantsector is een multiculturele sector waarin moet samengewerkt worden met verschillende nationaliteiten en culturen. Verder heeft de diamantsorteerder aandacht voor het werken in veilige omstandigheden. Hij is leergierig en bereid om steeds bij te leren met het oog op voortdurende verbetering. Zoals reeds vermeld, geen twee stenen zijn identiek en om de bekwaamheid om het volledige scala aan categorieën onder de knie te krijgen, is permanent bijleren een noodzaak. Hoe meer ervaring de diamantsorteerder heeft, hoe meer hij instinctief kan overgaan tot het onderbrengen van de diamanten in de juiste categorie. Hij heeft oog voor detail, heeft een goed zicht en bezit een sterk ruimtelijk inzicht. Hij kan zelfstandig werken en is resultaatgericht. De diamantsorteerder heeft kennis en inzicht inzake Rubijn / mm ziften. Hij heeft kennis inzake screening en identificatie van undisclosed synthetische en kleur-verbeterde diamanten, iets waartegen de

Antwerpse diamantsector beschermd dient te worden.

Sorteerders dienen zich aan te passen aan de parameters eigen aan het bedrijf en/of aan de verwachtingen van de individuele klanten. Men dient zich ervoor te behoeden dat men niet vastgeroest geraakt in één specifiek sorteersysteem, aangezien de sorteervoorkennis door de werkgevers in dit geval meer als een nadeel dan als een voordeel beschouwd zal worden.

1.4 SECTOREN

- Steen- en glasindustrie (PC324 Diamantnijverheid en -handel)

1.5 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

Hoofdindieners

Fonds voor de diamantnijverheid
Evelyn Spruyt (evelyn.spruyt@rvd.be)
Hoveniersstraat 22
2018 Antwerpen
03 213 50 31

Mede-indieners

VDAB-Studiedienst
Keizerslaan 11
1000 Brussel

1.6 REFERENTIEKADER

Gehanteerde referentiekaders

Relatie tot het referentiekader

Er werden geen specifieke referentiekaders gebruikt bij het opstellen van het beroepskwalificatiedossier 'diamantsorteerder' aangezien niet voorhanden.

Het beroepscompetentieprofiel 'Diamantbewerker' (OP-207) van de VDAB bevat als optionele competentie 'Diamant sorteren' (SK-21942/CP-38762). Gedragsindicator BI-36461/CP-38762 'Sorteert diamant naar typische eigenschappen (gewicht, helderheid, kleur en slijpvorm)' werd in de beroepskwalificatie uitvoerig geconcretiseerd onder de competentie 'Sorteert diamanten'. Gedragsindicator BI-675/CP-38762 'Merkt afwijkingen op' werd in de beroepskwalificatie in

verschillende vaardigheden opgenomen: 'Onderzoekt oppervlakken en interne structuren met behulp van optische instrumenten om stenen te onderscheiden, om zeldzame exemplaren te identificeren, om gebreken of eigenaardigheden te detecteren die de waarde van de diamant beïnvloeden', 'Herkent onregelmatigheden in een lot', 'Haalt diamanten met gebroken kolletten uit een lot', 'Maakt melding van een uitzonderlijk goed of slecht maaksel aan de leidinggevende of opdrachtgever', 'Spoort afwijkingen i.v.m. kwaliteit op', 'Neemt maatregelen bij kwaliteitsafwijkingen' en 'Meldt afwijkingen i.v.m. kwaliteit'.

2. Competenties

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
1. Werkt in teamverband.				
• Houdt zich aan de afspraken van het team.	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van communicatietechnieken • Basiskennis van sociaal en teamgericht handelen • Basiskennis van beroepsreglementering en plichtenleer • Kennis van informatiesystemen • Kennis van organisatiestructuur • Kennis van bedrijfscultuur • Kennis van bedrijfsgebonden werkafspraken • Grondige kennis van vakterminologie
• Past de eigen manier van werken aan om het team vooruit te helpen.	✓			
• Respecteert het werk van anderen.	✓			
• Geeft constructieve feedback en doet suggesties.	✓			
• Gaat constructief om met feedback.	✓			
• Communiqueert effectief en efficiënt.	✓			
• Wisselt informatie uit.	✓			
• Past zich flexibel aan wijzigende omstandigheden aan.		✓		
• Werkt efficiënt samen.	✓			
• Vraagt hulp of advies.	✓			
2. Werkt met oog voor welzijn, veiligheid, orde en netheid.				
• Respecteert de codex welzijn op het werk.	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van wetgeving "Welzijn op het werk" • Basiskennis van voorschriften en richtlijnen m.b.t. welzijn op het werk • Basiskennis van preventieve maatregelen om welzijn op het werk te garanderen • Basiskennis van ergonomische werkhouding • Basiskennis van procedures m.b.t.
• Controleert de staat van de arbeidsmiddelen.	✓			
• Draagt zorg voor het eigen welzijn en het welzijn van anderen.	✓			
• Meldt problemen i.v.m. welzijn op het werk.		✓		
• Analyseert informatie i.v.m. welzijn op het werk.		✓		

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
• Formuleert verbetervoorstellen i.v.m. welzijn op het werk.		✓		veiligheid op het werk <ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van preventieve maatregelen om veiligheid op het werk te garanderen • Basiskennis van veiligheidsvoorschriften en -richtlijnen • Basiskennis van (veiligheids)pictogrammen • Basiskennis van procedure voor risicoanalyse • Basiskennis van voorschriften en richtlijnen m.b.t. orde en netheid • Basiskennis van de inrichting van de werkplek • Basiskennis van schoonmaakmaterieel en -middelen • Kennis van arbeidsmiddelen • Kennis van gebruik van arbeidsmiddelen
• Optimaliseert de werkomstandigheden i.v.m. welzijn op het werk.	✓			
• Past preventieve maatregelen toe om welzijn op het werk te garanderen.	✓			
• Werkt ergonomisch.			✓	
• Meldt problemen i.v.m. veiligheid op het werk.		✓		
• Analyseert informatie i.v.m. veiligheid op het werk.		✓		
• Formuleert verbetervoorstellen i.v.m. veiligheid op het werk.		✓		
• Optimaliseert de werkomstandigheden i.v.m. veiligheid op het werk.	✓			
• Past preventieve maatregelen toe om veiligheid op het werk te garanderen.	✓			
• Werkt conform veiligheidsvoorschriften en -richtlijnen.	✓			
• Instrueert medewerkers in het werken volgens veiligheidsvoorschriften en -richtlijnen.	✓			
• Gebruikt arbeidsmiddelen volgens de veiligheidsinstructies.	✓			
• Past de veiligheidsprocedures toe.	✓			
• Werkt op een ordelijke en nette manier.	✓			
• Ziet toe op orde en netheid.	✓			
• Richt de werkplek in.	✓			
• Bergt eigen arbeidsmiddelen op.			✓	
• Draagt zorg voor arbeidsmiddelen.	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
• Ruimt de werkplek op.			✓	
• Gebruikt schoonmaakmaterieel en -middelen.			✓	
3. Werkt duurzaam en milieubewust.				
• Werkt ecologisch.	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van ecologische (basis)principes • Basiskennis van ecologische producten • Basiskennis van ecosystemen • Basiskennis van milieuvoorschriften • Basiskennis van milieunormen • Basiskennis van milieuzorgsystemen • Basiskennis van afvalpreventie • Basiskennis van restproducten • Basiskennis van soorten afval • Basiskennis van richtlijnen voor het sorteren van afval • Basiskennis van richtlijnen voor het verwijderen van afval • Basiskennis van voorschriften voor opslag van gevaarlijke en ontvlambare producten • Basiskennis van gevaarlijke en ontvlambare producten • Basiskennis van duurzame productiemethoden • Basiskennis van (basis)principes van duurzaamheid • Basiskennis van geoptimaliseerd verbruik van energie(stromen) • Basiskennis van geoptimaliseerd verbruik van materialen • Basiskennis van geoptimaliseerd verbruik van water • Basiskennis van restmateriaal • Basiskennis van recuperatie van water
• Werkt conform milieuvoorschriften en -richtlijnen.	✓			
• Ziet er op toe dat milieuvoorschriften worden gerespecteerd.	✓			
• Houdt rekening met de mogelijke impact van werkzaamheden op het milieu.	✓			
• Neemt maatregelen in het kader van milieubewust werken.	✓			
• Beperkt afval en restproducten.	✓			
• Sorteert afval volgens richtlijnen.			✓	
• Verwijdert afval volgens richtlijnen.			✓	
• Vraagt om informatie in geval van twijfel over afvalstoffen.	✓			
• Stockeert gevaarlijke en ontvlambare producten volgens voorschriften.	✓			
• Werkt duurzaam.	✓			
• Werkt met oog voor duurzaam gebruik van materialen en energie.	✓			
• Gebruikt energiestromen duurzaam.	✓			
• Gebruikt materialen duurzaam.	✓			
• Gebruikt water duurzaam.	✓			
• Verwerkt restmateriaal.	✓			
• Werkt met oog voor de energieprestatie van gebouwen.	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Werkt kostenbewust. 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van verwerking van restmateriaal • Basiskennis van energieprestatieregelgeving (EPB, EPC, ...) • Basiskennis van kostenbewustzijn • Basiskennis van richtlijnen om kostenbesparend te werken
<ul style="list-style-type: none"> • Gaat kostenbesparend om met materialen, arbeidsmiddelen en tijd. 	✓			
4. Werkt kwaliteitsvol.				
<ul style="list-style-type: none"> • Houdt zich aan de regels voor traceerbaarheid. 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van kwaliteitsvoorschriften • Basiskennis van kwaliteitsnormen • Basiskennis van kwaliteitsbeleid • Basiskennis van kwaliteitszorg • Kennis van het productieproces • Grondige kennis van meetmethoden en -instrumenten • Grondige kennis van controlemethoden en -instrumenten • Grondige kennis van beoordelingscriteria • Grondige kennis van toleranties • Grondige kennis van kritische controlepunten • Grondige kennis van staalnames • Grondige kennis van procedures voor productcontrole • Grondige kennis van procedures voor kwaliteitscontrole • Grondige kennis van kwaliteitsanalyse • Grondige kennis van kwaliteitsverbetering
<ul style="list-style-type: none"> • Werkt met oog voor detail. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Werkt conform de kwaliteitsvoorschriften en -richtlijnen. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Instrueert medewerkers in het werken volgens kwaliteitsvoorschriften en -richtlijnen. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Ziet er op toe dat kwaliteitsvoorschriften worden nageleefd. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Past kwaliteitsnormen toe. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Instrueert medewerkers in het werken volgens kwaliteitsnormen. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Ziet er op toe dat kwaliteitsnormen worden nageleefd. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt meetinstrumenten. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt controle-instrumenten. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Evalueert de eigen werkzaamheden en stuurt indien nodig bij. 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Evalueert de werkzaamheden van anderen en stuurt indien nodig bij. 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Evalueert de kwaliteit van geleverde diensten en stuurt indien nodig bij. 		✓		

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
• Evalueert de kwaliteit van producten en stuurt indien nodig bij.		✓		
• Spoort afwijkingen i.v.m. kwaliteit op.		✓		
• Neemt maatregelen bij kwaliteitsafwijkingen.		✓		
• Meldt afwijkingen i.v.m. kwaliteit.		✓		
• Neemt actie bij producten die niet voldoen aan de voorschriften.		✓		
• Respecteert kwaliteitsprocedures.	✓			
• Voert kwaliteitscontroles uit.	✓			
• Neemt en labelt representatieve stalen.	✓			
• Volgt continu data op via beeldschermen.	✓			
• Analyseert de resultaten van kwaliteitscontroles.		✓		
• Vergelijkt resultaten van kwaliteitscontroles met kwaliteitsnormen.	✓			
• Gaat na wat de oorzaak is van een kwaliteitsafwijking.		✓		
• Formuleert verbetervoorstellen i.v.m. kwaliteit.	✓			
• Optimaliseert kwaliteitsvoorschriften.	✓			
• Optimaliseert kwaliteitsprocedures.	✓			
• Optimaliseert kwaliteitsbeleid.	✓			
5. Houdt gegevens bij over de werkzaamheden.				
• Houdt zich aan (bedrijfsgebonden) richtlijnen.	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van communicatietechnieken • Kennis van registratietechnieken • Kennis van registratiesystemen • Kennis van rapporteringstechnieken • Kennis van
• Gebruikt taakgerichte software.	✓			
• Registreert de werkzaamheden.	✓			
• Rapporteert over de werkzaamheden.	✓			
• Registreert gegevens over het	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
productieproces.				<ul style="list-style-type: none"> projectmanagementtool Kennis van taakgerichte software Kennis van materialen Kennis van grondstoffen Kennis van voorraadbeheer Kennis van (productie)planning Kennis van het productieproces Kennis van het werkproces Kennis van (bedrijfsgebonden) richtlijnen Kennis van informatiestromen binnen de organisatie
<ul style="list-style-type: none"> Rapporteert over het productieproces. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Registreert het gebruik van materialen. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Registreert het gebruik van grondstoffen. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Draagt werkzaamheden over. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Wisselt informatie uit (mondeling, schriftelijk). 	✓			
6. Bouwt de eigen deskundigheid op.				
<ul style="list-style-type: none"> Raadpleegt vakspecifieke informatiebronnen. 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Grondige kennis van vakterminologie Grondige kennis van vakspecifieke informatiebronnen Grondige kennis van vakspecifieke ontwikkelingen Grondige kennis van vakspecifieke technieken, materialen en materieel Grondige kennis van vakspecifiek netwerk Grondige kennis van vakspecifieke vormen (opleidingen, studiedagen, werkgroepen, colloquia...) Grondige kennis van reflectietechnieken
<ul style="list-style-type: none"> Beoordeelt vakspecifieke informatiebronnen. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Bouwt een netwerk uit. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Onderhoudt een netwerk. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Past het geleerde toe in de praktijk. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Wisselt deskundigheid uit. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Gaat constructief om met feedback. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Volgt ontwikkelingen in het vakgebied op. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Evalueert de impact van ontwikkelingen in het vakgebied op de eigen deskundigheid. 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> Evalueert het eigen handelen en stuurt bij. 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> Vormt zich permanent (opleidingen, studiedagen, werkgroepen, colloquia...). 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Zoekt naar vormen die tegemoet komen aan de eigen leerbehoefte. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Meldt de behoefte aan vorming. 	✓			
7. Sorteert diamanten.				

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> Sorteert ruwe en/of geslepen (gezaagde) diamanten in categorieën naargelang hun gewicht, vorm, helderheid en kleur (de 3 of 4 C's: carat, (cut), clarity, colour). 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van ergonomie Kennis van de kenmerken die de waarde van diamanten beïnvloeden Kennis van de deontologische code eigen aan het bedrijf Grondige kennis van het in 3D in kaart brengen van inclusies in diamanten Grondige kennis van (het gebruik van) manuele, machinale en digitale gereedschappen en apparatuur om de kenmerken van diamanten vast te stellen Grondige kennis van technieken en methoden om diamanten te sorteren Grondige kennis van kenmerken van diamanten (gewicht, vorm, helderheid, kleur ...) Grondige kennis van criteria om diamanten te sorteren (op het vlak van gewicht, vorm, helderheid, kleur ...) Grondige kennis van categorieën van diamanten Grondige kennis van manieren om de kenmerken van diamanten te documenteren Grondige kennis van het beveiligen van geslepen diamanten Grondige kennis van kwaliteiten van maaksels van diamanten Grondige kennis van Rubijn / mm ziften Grondige kennis van screening en identificatie van undisclosed synthetische en kleur-verbeterde diamanten
<ul style="list-style-type: none"> Onderzoekt oppervlakken en interne structuren met behulp van optische instrumenten om stenen te onderscheiden, om zeldzame exemplaren te identificeren, om gebreken of eigenaardigheden te detecteren die de waarde van de diamant beïnvloeden. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Documenteert de geïdentificeerde kenmerken van de diamanten, bv. in diagrammen. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Beveiligt geslepen diamanten (bv. in houders, klauwplaten, dops, lapidaire stokken of blokken voor snijden, polijsten, slijpen, boren of vormen). 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Dompelt diamanten onder in voorgeschreven chemische oplossingen om de specifieke zwaartekracht te bepalen. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Verlegt, indien gevraagd, de sorteergrens. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Herkent onregelmatigheden in een lot. 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> Haalt diamanten met gebroken kolletten uit een lot. 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> Maakt melding van een uitzonderlijk goed of slecht maaksel aan de leidinggevende of opdrachtgever. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Maakt gebruik van manuele, machinale en digitale gereedschappen en apparatuur om de kenmerken van diamanten vast te stellen. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Houdt zich aan de sorteercriteria bepaald door de leidinggevende of opdrachtgever. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Handelt conform de deontologische code eigen aan het bedrijf. 	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> Brengt in 3D inclusies in diamanten in kaart. 	✓			

2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

- Basiskennis van communicatietechnieken
- Basiskennis van sociaal en teamgericht handelen
- Basiskennis van beroepsreglementering en plichtenleer
- Basiskennis van wetgeving "Welzijn op het werk"
- Basiskennis van voorschriften en richtlijnen m.b.t. welzijn op het werk
- Basiskennis van preventieve maatregelen om welzijn op het werk te garanderen
- Basiskennis van ergonomische werkhouding
- Basiskennis van procedures m.b.t. veiligheid op het werk
- Basiskennis van preventieve maatregelen om veiligheid op het werk te garanderen
- Basiskennis van veiligheidsvoorschriften en -richtlijnen
- Basiskennis van (veiligheids)pictogrammen
- Basiskennis van procedure voor risicoanalyse
- Basiskennis van voorschriften en richtlijnen m.b.t. orde en netheid
- Basiskennis van de inrichting van de werkplek
- Basiskennis van schoonmaakmaterieel en -middelen
- Basiskennis van ecologische (basis)principes
- Basiskennis van ecologische producten
- Basiskennis van ecosystemen
- Basiskennis van milieuvoorschriften
- Basiskennis van milieunormen
- Basiskennis van milieuzorgsystemen
- Basiskennis van afvalpreventie
- Basiskennis van restproducten
- Basiskennis van soorten afval
- Basiskennis van richtlijnen voor het sorteren van afval
- Basiskennis van richtlijnen voor het verwijderen van afval
- Basiskennis van voorschriften voor opslag van gevaarlijke en ontvlambare producten
- Basiskennis van gevaarlijke en ontvlambare producten
- Basiskennis van duurzame productiemethoden
- Basiskennis van (basis)principes van duurzaamheid
- Basiskennis van geoptimaliseerd verbruik van energie(stromen)
- Basiskennis van geoptimaliseerd verbruik van materialen
- Basiskennis van geoptimaliseerd verbruik van water
- Basiskennis van restmateriaal

- Basiskennis van recuperatie van water
- Basiskennis van verwerking van restmateriaal
- Basiskennis van energieprestatieregelgeving (EPB, EPC, ...)
- Basiskennis van kostenbewustzijn
- Basiskennis van richtlijnen om kostenbesparend te werken
- Basiskennis van kwaliteitsvoorschriften
- Basiskennis van kwaliteitsnormen
- Basiskennis van kwaliteitsbeleid
- Basiskennis van kwaliteitszorg
- Basiskennis van ergonomie

- Kennis van informatiesystemen
- Kennis van organisatiestructuur
- Kennis van bedrijfscultuur
- Kennis van bedrijfsgebonden werkafspraken
- Kennis van arbeidsmiddelen
- Kennis van gebruik van arbeidsmiddelen
- Kennis van registratietechnieken
- Kennis van registratiesystemen
- Kennis van rapporteringstechnieken
- Kennis van projectmanagementtool
- Kennis van taakgerichte software
- Kennis van materialen
- Kennis van grondstoffen
- Kennis van voorraadbeheer
- Kennis van (productie)planning
- Kennis van het productieproces
- Kennis van het werkproces
- Kennis van (bedrijfsgebonden) richtlijnen
- Kennis van informatiestromen binnen de organisatie
- Kennis van de kenmerken die de waarde van diamanten beïnvloeden
- Kennis van de deontologische code eigen aan het bedrijf

- Grondige kennis van het in 3D in kaart brengen van inclusies in diamanten
- Grondige kennis van meetmethoden en -instrumenten
- Grondige kennis van controlemethoden en -instrumenten
- Grondige kennis van beoordelingscriteria
- Grondige kennis van toleranties
- Grondige kennis van kritische controlepunten
- Grondige kennis van staalnames
- Grondige kennis van procedures voor productcontrole
- Grondige kennis van procedures voor kwaliteitscontrole
- Grondige kennis van kwaliteitsanalyse
- Grondige kennis van kwaliteitsverbetering
- Grondige kennis van vakterminologie
- Grondige kennis van vakspecifieke informatiebronnen
- Grondige kennis van vakspecifieke ontwikkelingen
- Grondige kennis van vakspecifieke technieken, materialen en materieel
- Grondige kennis van vakspecifiek netwerk

- Grondige kennis van vakspecifieke vormingen (opleidingen, studiedagen, werkgroepen, colloquia...)
- Grondige kennis van reflectietechnieken
- Grondige kennis van (het gebruik van) manuele, machinale en digitale gereedschappen en apparatuur om de kenmerken van diamanten vast te stellen
- Grondige kennis van technieken en methoden om diamanten te sorteren
- Grondige kennis van kenmerken van diamanten (gewicht, vorm, helderheid, kleur ...)
- Grondige kennis van criteria om diamanten te sorteren (op het vlak van gewicht, vorm, helderheid, kleur ...)
- Grondige kennis van categorieën van diamanten
- Grondige kennis van manieren om de kenmerken van diamanten te documenteren
- Grondige kennis van het beveiligen van geslepen diamanten
- Grondige kennis van kwaliteiten van maaksels van diamanten
- Grondige kennis van Rubijn / mm ziften
- Grondige kennis van screening en identificatie van undisclosed synthetische en kleurverbeterde diamanten

Cognitieve vaardigheden

- Houdt zich aan de afspraken van het team.
- Past de eigen manier van werken aan om het team vooruit te helpen.
- Respecteert het werk van anderen.
- Geeft constructieve feedback en doet suggesties.
- Gaat constructief om met feedback.
- Communiqueert effectief en efficiënt.
- Wisselt informatie uit.
- Werkt efficiënt samen.
- Vraagt hulp of advies.
- Respecteert de codex welzijn op het werk.
- Controleert de staat van de arbeidsmiddelen.
- Draagt zorg voor het eigen welzijn en het welzijn van anderen.
- Optimaliseert de werkomstandigheden i.v.m. welzijn op het werk.
- Past preventieve maatregelen toe om welzijn op het werk te garanderen.
- Optimaliseert de werkomstandigheden i.v.m. veiligheid op het werk.
- Past preventieve maatregelen toe om veiligheid op het werk te garanderen.
- Werkt conform veiligheidsvoorschriften en -richtlijnen.
- Instrueert medewerkers in het werken volgens veiligheidsvoorschriften en -richtlijnen.
- Gebruikt arbeidsmiddelen volgens de veiligheidsinstructies.
- Past de veiligheidsprocedures toe.
- Werkt op een ordelijke en nette manier.
- Ziet toe op orde en netheid.
- Richt de werkplek in.
- Draagt zorg voor arbeidsmiddelen.
- Werkt ecologisch.
- Werkt conform milieuvoorschriften en -richtlijnen.
- Ziet er op toe dat milieuvoorschriften worden gerespecteerd.
- Houdt rekening met de mogelijke impact van werkzaamheden op het milieu.
- Neemt maatregelen in het kader van milieubewust werken.
- Beperkt afval en restproducten.

- Vraagt om informatie in geval van twijfel over afvalstoffen.
- Stockeert gevaarlijke en ontvlambare producten volgens voorschriften.
- Werkt duurzaam.
- Werkt met oog voor duurzaam gebruik van materialen en energie.
- Gebruikt energiestromen duurzaam.
- Gebruikt materialen duurzaam.
- Gebruikt water duurzaam.
- Verwerkt restmateriaal.
- Werkt met oog voor de energieprestatie van gebouwen.
- Werkt kostenbewust.
- Gaat kostenbesparend om met materialen, arbeidsmiddelen en tijd.
- Houdt zich aan de regels voor traceerbaarheid.
- Werkt met oog voor detail.
- Werkt conform de kwaliteitsvoorschriften en -richtlijnen.
- Instrueert medewerkers in het werken volgens kwaliteitsvoorschriften en -richtlijnen.
- Ziet er op toe dat kwaliteitsvoorschriften worden nageleefd.
- Past kwaliteitsnormen toe.
- Instrueert medewerkers in het werken volgens kwaliteitsnormen.
- Ziet er op toe dat kwaliteitsnormen worden nageleefd.
- Gebruikt meetinstrumenten.
- Gebruikt controle-instrumenten.
- Respecteert kwaliteitsprocedures.
- Voert kwaliteitscontroles uit.
- Neemt en labelt representatieve stalen.
- Volgt continu data op via beeldschermen.
- Vergelijkt resultaten van kwaliteitscontroles met kwaliteitsnormen.
- Formuleert verbetervoorstellen i.v.m. kwaliteit.
- Optimaliseert kwaliteitsvoorschriften.
- Optimaliseert kwaliteitsprocedures.
- Optimaliseert kwaliteitsbeleid.
- Houdt zich aan (bedrijfsgebonden) richtlijnen.
- Gebruikt taakgerichte software.
- Registreert de werkzaamheden.
- Rapporteert over de werkzaamheden.
- Registreert gegevens over het productieproces.
- Rapporteert over het productieproces.
- Registreert het gebruik van materialen.
- Registreert het gebruik van grondstoffen.
- Draagt werkzaamheden over.
- Wisselt informatie uit (mondeling, schriftelijk).
- Raadpleegt vakspecifieke informatiebronnen.
- Beoordeelt vakspecifieke informatiebronnen.
- Bouwt een netwerk uit.
- Onderhoudt een netwerk.
- Past het geleerde toe in de praktijk.
- Wisselt deskundigheid uit.
- Gaat constructief om met feedback.
- Volgt ontwikkelingen in het vakgebied op.
- Vormt zich permanent (opleidingen, studiedagen, werkgroepen, colloquia...).
- Zoekt naar vormingen die tegemoet komen aan de eigen leerbehoefte.

- Meldt de behoefte aan vorming.
- Sorteert ruwe en/of geslepen (gezaagde) diamanten in categorieën naargelang hun gewicht, vorm, helderheid en kleur (de 3 of 4 C's: carat, (cut), clarity, colour).
- Onderzoekt oppervlakken en interne structuren met behulp van optische instrumenten om stenen te onderscheiden, om zeldzame exemplaren te identificeren, om gebreken of eigenaardigheden te detecteren die de waarde van de diamant beïnvloeden.
- Documenteert de geïdentificeerde kenmerken van de diamanten, bv. in diagrammen.
- Beveiligt geslepen diamanten (bv. in houders, klauwplaten, dops, lapidaire stokken of blokken voor snijden, polijsten, slijpen, boren of vormen).
- Dompelt diamanten onder in voorgeschreven chemische oplossingen om de specifieke zwaartekracht te bepalen.
- Verlegt, indien gevraagd, de sorteergrens.
- Maakt melding van een uitzonderlijk goed of slecht maaksel aan de leidinggevende of opdrachtgever.
- Maakt gebruik van manuele, machinale en digitale gereedschappen en apparatuur om de kenmerken van diamanten vast te stellen.
- Houdt zich aan de sorteercriteria bepaald door de leidinggevende of opdrachtgever.
- Handelt conform de deontologische code eigen aan het bedrijf.
- Brengt in 3D inclusies in diamanten in kaart.

Probleemoplossende vaardigheden

- Past zich flexibel aan wijzigende omstandigheden aan.
- Meldt problemen i.v.m. welzijn op het werk.
- Analyseert informatie i.v.m. welzijn op het werk.
- Formuleert verbetervoorstellen i.v.m. welzijn op het werk.
- Meldt problemen i.v.m. veiligheid op het werk.
- Analyseert informatie i.v.m. veiligheid op het werk.
- Formuleert verbetervoorstellen i.v.m. veiligheid op het werk.
- Evalueert de eigen werkzaamheden en stuurt indien nodig bij.
- Evalueert de werkzaamheden van anderen en stuurt indien nodig bij.
- Evalueert de kwaliteit van geleverde diensten en stuurt indien nodig bij.
- Evalueert de kwaliteit van producten en stuurt indien nodig bij.
- Spoort afwijkingen i.v.m. kwaliteit op.
- Neemt maatregelen bij kwaliteitsafwijkingen.
- Meldt afwijkingen i.v.m. kwaliteit.
- Neemt actie bij producten die niet voldoen aan de voorschriften.
- Analyseert de resultaten van kwaliteitscontroles.
- Gaat na wat de oorzaak is van een kwaliteitsafwijking.
- Evalueert de impact van ontwikkelingen in het vakgebied op de eigen deskundigheid.
- Evalueert het eigen handelen en stuurt bij.
- Herkent onregelmatigheden in een lot.
- Haalt diamanten met gebroken kolletten uit een lot.

Motorische vaardigheden

- Werkt ergonomisch.
- Bergt eigen arbeidsmiddelen op.

- Ruimt de werkplek op.
- Gebruikt schoonmaakmaterieel en -middelen.
- Sorteert afval volgens richtlijnen.
- Verwijdert afval volgens richtlijnen.

Omgevingscontext

- Dit beroep wordt uitgeoefend in een atelier met een beperkt aantal collega's.
- Dit beroep wordt alleen of in teamverband uitgeoefend, al dan niet in een onderneming.
- De beroepsbeoefenaar toont respect voor het vak, collega's en concurrenten en vertegenwoordigt het beroep.
- Het beroep situeert zich in de diamantsector. De beroepsbeoefenaar moet zich steeds bewust zijn van de grote waarde van de objecten waarmee hij werkt.
- Sommige aspecten van de beroepsuitoefening kennen een beperkte mate aan variatie, zoals het sorteren van diamanten volgens steeds dezelfde criteria en de gebruikte gereedschappen.
- Het handelen varieert naargelang de opdracht: de handelingen moeten worden afgestemd op de vraag van de opdrachtgever.
- Het beroep wordt uitgeoefend in optimale omstandigheden: licht, ergonomie ...
- Het beroep wordt uitsluitend uitgeoefend in een dag-systeem.
- Het beroep wordt in een vrij eenvoudige en vertrouwde context uitgeoefend.
- De werkcontext is gestructureerd met een belangrijke tijdsdruk en een permanent besef van de hoge kwaliteit van de handelingen.
- Binnen dit beroep is een goede communicatie belangrijk o.a. voor het doorgeven van kennis aan collega's.
- Het beroep houdt het geregeld in contact komen met leveranciers, deskundigen en klanten in waarbij de communicatie in diverse talen gebeurt.
- De beroepsbeoefenaar werkt met verschillende collega's in dezelfde ruimte.

Handelingscontext

- De beroepsbeoefenaar moet uiterst nauwkeurig te werk gaan.
- Het uitoefenen van het beroep vergt grote en volgehouden aandacht en concentratie.
- Het uitoefenen van het beroep veronderstelt onberispelijke moraliteit omwille van de grote waarde van de objecten waarmee de beroepsbeoefenaar werkt.
- De beroepsbeoefenaar handelt conform de deontologische code van het bedrijf.
- De beroepsbeoefenaar blijft steeds op de hoogte van vakspecifieke ontwikkelingen.
- De beroepsbeoefenaar houdt steeds rekening met de vooropgestelde planning.
- De beroepsbeoefenaar werkt met de nodige flexibiliteit.
- De beroepsbeoefenaar communiceert doelgericht.
- De beroepsbeoefenaar moet op constructieve en professionele wijze informatie uitwisselen met opdrachtgevers en collega's.
- De beroepsbeoefenaar houdt rekening met veiligheidsvoorschriften.
- De beroepsbeoefenaar gaat economisch en ecologisch om met grondstoffen.
- De beroepsbeoefenaar is zich bewust van de grote impact van zijn handelingen.
- De beroepsbeoefenaar voert permanent bijzonder fijne motorische handelingen uit.
- De beroepsbeoefenaar geeft blijk van grote handigheid en beschikt over bijzonder fijne manipulatieve vaardigheden.

- Het werk impliceert het langdurig zitten in dezelfde positie.
- Het beroep vereist kwaliteitsvol handelen.
- De beroepsbeoefenaar handelt steeds binnen het eigen kennisdomein en vraagt in geval van problemen raad aan collega's.
- De beroepsbeoefenaar gebruikt gereedschappen, materialen en apparatuur zorgvuldig en nauwkeurig.
- De beroepsbeoefenaar moet zich vlot kunnen aanpassen aan de wensen van de opdrachtgever of aan de opdracht van de leidinggevende (bv. verleggen van de sorteergrens) wat een hoge mate van flexibiliteit vergt.
- De beroepsbeoefenaar werkt betrouwbaar en discreet.
- Basiskennis van moderne vreemde talen kan een meerwaarde zijn: de diamantsector is een multiculturele sector waarin soms moet samengewerkt worden met verschillende nationaliteiten.
- De beroepsbeoefenaar heeft oog voor detail, heeft een goed zicht en bezit een sterk ruimtelijk inzicht.
- De beroepsbeoefenaar kan zelfstandig werken en is resultaatgericht.

Autonomie

Is zelfstandig in

- het sorteren van de diamanten volgens de vooropgestelde criteria
- het correct gebruik van gereedschappen, materialen en apparatuur

Is gebonden aan

- de vooropgestelde sorteercriteria
- de deontologische code van het bedrijf
- een onberispelijke moraliteit
- de regels m.b.t. betrouwbaarheid en discretie
- de veiligheidsvoorschriften
- vakspecifieke ontwikkelingen
- de vooropgestelde kwaliteitsvereisten

Doet beroep op

- collega's in geval van problemen

Verantwoordelijkheid

- Werkt in teamverband.
- Werkt met oog voor welzijn, veiligheid, orde en netheid.
- Werkt duurzaam en milieubewust.
- Werkt kwaliteitsvol.
- Houdt gegevens bij over de werkzaamheden.
- Bouwt de eigen deskundigheid op.
- Sorteert diamanten.

2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

Wettelijke attesten en voorwaarden

Er zijn geen wettelijke attesten of voorwaarden vereist.

3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

3.1 ARBEIDSMARKTRELEVANTIE

Tewerkstelling

De vergrijzing van de arbeiderspopulatie is een belangrijke uitdaging in de Belgische diamantsector. De gemiddelde leeftijd van de diamantarbeider is 47,57 jaar volgens de laatst beschikbare cijfers. Overeenkomstig het Statuut van VDAB zijn werkgevers met 20 werknemers of meer wettelijk verplicht om vacatures door te geven aan VDAB. De meeste diamantbedrijven zijn echter micro-ondernemingen en zoeken via hun eigen netwerk naar geschikte kandidaten. Er kan vermoed worden dat er op heden 80 à 90 diamantarbeiders tussen 59 en 65 jaar actief zijn in de Belgische diamantsector. Het gaat om 18 % van de totale populatie diamantarbeiders. De vergrijzing van de arbeiderspopulatie zal vanzelfsprekend een uitstroom met zich meebrengen. Door de leeftijds piramide is natuurlijke afvloeiing van oudere werknemers een feit. In de komende jaren kan verwacht worden dat er 90 diamantarbeiders uit de sector zullen uitstromen. Die uitstroom brengt een vervangingsvraag met zich mee, maar het SBD Onderwijsconvenantcomité meent dat deze vraag kleiner zal zijn dan de uitstroom. Een gedeelte van bovenvermelde 90 diamantarbeiders zal niet vervangen worden omwille van technologische vooruitgang en automatisatie in de diamantnijverheid. Bovendien zal een gedeelte van de jobs verdwijnen wegens gebrek aan werk omwille van economische factoren. Politieke instabiliteit, handelsoorlogen en de bankenproblematiek zorgen voor een aanzienlijke verslechtering van de economische activiteit in de diamantsector. De meeste Antwerpse diamantfabrikanten werken als entrepreneur, wat wil zeggen dat zij in onderaanneming de ruwe diamantvoorraad van derden bewerken tot een geslepen product, dan wel geslepen goederen van derden verbeteren/herstellen, en zien het aantal opdrachten snel opdrogen. Voormelde economische factoren vertalen zich in België in een kleiner aanbod te bewerken diamant. De toevoer van goederen is daarnaast ook zeer volatiel (er wordt minder gewerkt op basis van lange termijncontracten met diamantproducenten, die een vorm van constante voorziening garanderen). Het SBD Onderwijsconvenantcomité schat dat deze economische factoren in de komende vijf jaren zullen leiden tot de inkrimping van het personeelsbestand en/of sluiting van bedrijven in de diamantnijverheid. Naar schatting zullen hierdoor een dertigtal vertrekkende werknemers niet vervangen worden. Omwille van de kostbaarheid van het product, zullen de meeste vacatures in de diamantbewerking een zekere ervaring vereisen. Het SBD Onderwijsconvenantcomité denkt aan een algemene opleiding diamantbewerking in het secundair onderwijs, waar o.a. enkele uren sorteren, keuren, gemmologie en nieuwe technieken deel zouden uitmaken van het leerprogramma.

Diamantsorteerders worden meestal tewerkgesteld als werknemer (als arbeider dan wel als bediende) en hebben minder vaak een zelfstandig statuut. Bij de diamantsorteerders is de categorie min-30-jarigen sterk vertegenwoordigd en is de vergrijzing van de sorteerspopulatie veel minder uitgesproken is dan bij de diamantbewerkers. Bij diamantbedrijven die een groter aantal sorteers in dienst hebben is de leeftijds piramide vaak in evenwicht. Voornamelijk bij diamantbedrijven die slechts enkele (minder dan 5) sorteers tewerkstellen bestaat de vrees dat de knowhow verloren

zal gaan indien deze niet tijdig doorgegeven wordt aan jonge sorteerdere. De kwantitatieve personeelsbehoefte over de komende vijf jaar is moeilijk te voorspellen maar vermoedelijk zal het gaan over minder dan 10 vacatures per jaar. De jaarlijkse instroom van een verzekerd aantal sorteertalenten kan Antwerpen alleszins helpen om de positie van wereldcentrum van diamant te behouden.

(Bron: Convenant "samenwerking diamant stakeholders met betrekking tot de doorstroom naar de arbeidsmarkt" tussen de Stad Antwerpen, Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs, het Fonds voor de diamantnijverheid, de private stichting Antwerp World Diamond Centre, van 28 september 2020)

Er zijn geen tewerkstellingscijfers voorhanden wat betreft het beroep van diamantsorteerder.

Vacatures

De VDAB beschikt niet over cijfergegevens m.b.t. het aantal vacatures voor het beroep van diamantsorteerder.

3.2 MAATSCHAPPELIJKE EN CULTURELE RELEVANTIE

Belang vanuit sociaal-cultureel perspectief

Antwerpen stond aan de wieg van de huidige diamantindustrie. De stad groeide uit tot het wereldcentrum voor diamant, waar kennis, innovatie en creativiteit samenkomen. Het diamantkwartier ligt in het hart van de stad. Op economisch vlak is de combinatie Antwerpen en diamanten een bloeiend gegeven. Er zijn 1.600 bedrijven actief, met meer dan 3.500 diamantairs die rechtstreeks ongeveer 6.000 medewerkers tewerkstellen. Daarnaast dienen ook het personeel van het transport, de beveiliging, boekhouders, certificatie-instellingen, etc. genoemd te worden. Alles opgeteld komt dat neer op ongeveer 30.000 mensen die actief zijn in de Antwerpse diamantsector. De hele Antwerpse diamantindustrie is goed voor zo'n 200 miljoen dollar per dag aan ruwe en geslepen diamant die de stad in- en uitgaat.

4. Samenhang

diamantbewerker	diamantsorteerder	diamantkeurder	operator automatisch diamantbewerker
-----------------	-------------------	----------------	---